

**Návrh na vyslovenie súhlasu s prítomnosťou
príslušníkov ozbrojených síl Spojených štátov amerických
na území Slovenskej republiky za účelom zabezpečenia výcviku a poradenstva
ozbrojených síl Slovenskej republiky**

Politické východiská a medzinárodné súvislosti

Vláda Slovenskej republiky sa v Programovom vyhlásení vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2020 – 2024 (ďalej „Programové vyhlásenie“) zaviazala k zodpovednému prístupu k zvyšovaniu obranyschopnosti SR ako súčasť celkovej pripravenosti štátu čeliť bezpečnostným hrozbám a výzvam a odolnosti voči nim. Rovnako sa zaviazala k vyváženému rozvoju ozbrojených síl a podmienok na zvyšovanie pripravenosti na plnenie ich hlavnej úlohy pri obrane štátu. Jedným z predpokladov plnenia týchto záväzkov je tiež pripravenosť ozbrojených síl Slovenskej republiky na riešenie bezpečnostných výziev zo širokého spektra vojenských a nevojenských hrozieb. Tento komplex hrozieb si vo zvýšenej miere vyžaduje spoluprácu aj s civilnými zložkami štátu. Napokon, aj pandémie spôsobená vírusom COVID-19, je praktickým potvrdením toho, že civilno-vojenská spolupráca má nenahraditeľnú úlohu v oblasti odolnosti a pripravenosti krajiny na súčasné výzvy bezpečnostného prostredia.

Spojené štáty americké sú v Programovom vyhlásení definované ako náš kľúčový spojenec. Jedinečné spôsobilosti ozbrojených síl USA sú prínosom pre kolektívnu obranu v rámci NATO, a teda aj pre spôsobilosti ozbrojených síl Slovenskej republiky (OS SR). Spolupráca Slovenskej republiky so Spojenými štátmi americkými sa realizuje už dlhodobo a intenzívne, najmä v oblasti vojenského výcviku, vojenských cvičení a poradenstva. Medzi oblasti nášho záujmu o zvýšenie a rozvoj spôsobilostí OS SR je aj oblasť civilno-vojenskej spolupráce (CIMIC – „Civil-Military Cooperation“) a psychologických operácií (PSYOPS – „Psychological Operations“). V rámci vojenskej bilaterálnej spolupráce bola Slovenskej republike zo strany Spojených štátov amerických ponúknutá možnosť výcviku a poradenstva OS SR v oblasti rozvoja civilno-vojenskej spolupráce a psychologických operácií prostredníctvom časovo obmedzeného pôsobenia príslušníkov ozbrojených síl Spojených štátov amerických (OS USA) na území Slovenskej republiky. Navrhovaná pomoc OS USA by bola výrazným prínosom pre ozbrojené sily Slovenskej republiky a posilnenie ich spôsobilostí v súlade s cieľom zvyšovať ich pripravenosť na obranu štátu.

Vojensko-odborné východiská

CIMIC predstavuje skupinu aktivít založených na komunikácii a na koordinácii spoločných činností medzi OS SR, spojencami NATO a civilnými organizáciami pred začatím operácie, počas operácie a po jej skončení v prospech veliteľa. Aktivity PSYOPS slúžia na podporu veliteľa v konkrétnom operačnom prostredí, aby zvládol nástrahy modernej informačnej vojny prostredníctvom boja proti dezinformáciám, oslabovaním odhodlania protivníka bojovať ako aj vytvorením a udržiavaním pozitívneho vnímania vlastných síl efektívnou komunikáciou s civilnými aktérmi. Obe spôsobilosti vyžadujú schopnosť výmeny informácií s civilným prostredím, porozumenie civilnému prostrediu a vymedzenie vzájomných vzťahov aktérov v priestore operácie. Aj OS SR potrebujú špecialistov schopných komplexného vyhodnotenia a pochopenia civilného prostredia s cieľom efektívne plniť stanovené úlohy, týkajúce sa operácie, t. j. špecialistov na CIMIC a PSYOPS. Ide navyše o spôsobilosti potrebné pre splnenie nášho záväzku prispieť do Síl okamžitej reakcie NATO.

Ponúkaná spolupráca si nevyžaduje vynaloženie dodatočných finančných prostriedkov zo strany OS SR, náklady spojené s prítomnosťou príslušníkov OS USA budú hradené americkou stranou.

Pôsobenie príslušníkov OS USA v navrhovanom období predstavuje nadviazanie bilaterálnej spolupráce s ozbrojenými silami USA, ktorá bola vykonaná na základe Uznesenia NR SR č. 1245 z 19. júna 2018.

Príslušníci OS USA budú plniť úlohy výcviku a poradenstva v rámci medzinárodnej spolupráce s OS SR, a to v súlade s príslušným ustanovením Ústavy SR ako aj s § 11 zákona č. 321/2002 Z. z. o ozbrojených silách Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

Právny rámec

Vyslovenie súhlasu s prítomnosťou zahraničných ozbrojených síl na území Slovenskej republiky patrí na základe článku 86 písm. m) Ústavy Slovenskej republiky do pôsobnosti Národnej rady Slovenskej republiky, keďže nejde o účel prítomnosti vymedzený Ústavou Slovenskej republiky do rozhodovacej právomoci vlády Slovenskej republiky.

Status príslušníkov ozbrojených síl Spojených štátov amerických na území Slovenskej republiky sa riadi Zmluvou medzi štátmi, ktoré sú zmluvnými stranami Severoatlantickej zmluvy, vzťahujúcou sa na status ich ozbrojených síl (NATO SOFA),

uzatvorenou v Londýne 19. júna 1951. Prípadné požiadavky na logistickú podporu zo strany OS SR v prospech príslušníkov ozbrojených síl USA budú riešené v zmysle zmluvy „Acquisition and Cross-servicing Agreement between DoD of USA and MoD of SVK“ (ďalej „ACSA“) zo dňa 15. decembra 1998.

Záver

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa týmto materiálom navrhuje:

vysloviť súhlas s pôsobením príslušníkov ozbrojených síl Spojených štátov amerických na území Slovenskej republiky v tomto rozsahu:

- počet príslušníkov ozbrojených síl Spojených štátov amerických pozostáva maximálne zo štyroch (4) príslušníkov ozbrojených síl Spojených štátov amerických bez vojenskej techniky,
- príslušníci ozbrojených síl Spojených štátov amerických plnia úlohy výcviku a poradenstva v rámci spolupráce ozbrojených síl Slovenskej republiky a Spojených štátov amerických v oblasti CIMIC a PSYOPS,
- miestom pôsobenia príslušníkov ozbrojených síl Spojených štátov amerických je posádka Martin,
- doba pôsobenia príslušníkov ozbrojených síl Spojených štátov amerických na území Slovenskej republiky je 36 mesiacov, s termínom pôsobenia od 1. októbra 2020. Rotácia príslušníkov OS USA bude zabezpečená v 9 mesačných cykloch.